

Szerkesztőség és kiadóhivatala: Egressy-utca 27-ik szám alatt, I. körben van, hova a lap úgy szellemi, mint anyagi részét illető minden közlemény utézendő.

BÁCSKAI ELLENŐR.

Társadalmi, közmívelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

A szabadkai léverseny egyesület hivatalos közlönye.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 12 korona.
Félévre . . . 6 korona.
Negyedévre . . . 3 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak el s kezesek nem adhatnak vissza.

Háromhasábos nyilttér sora: 40 fillér.

Államigazgatás.*)

Budapest, február 24-én.

A belügyminiszterium költségének immár befejezett általános vitájában aránylag nagyrészt vette igénybe a közérdeklődésnek a nemzeti kérdések és ha egyrészt nem ártott is az eszméket tisztázni s a kormány álláspontját határozott programban közzétenni, másrészt e tárgyi szükségességen kívül subjektív tekintetben szintén a parlament feladata volt, hogy eloszlassa ama különféle híresztelések ködpáráját, melyeket néhány, kevésbé szerénységből, mint inkább böles előrelátásból a legszigorubb névtelenségbe burkolódzott gyöngéd lélek fáradhatlan buzgalommal és ép ily perfidiával terjesztett Széll Kálmán ellen. A miniszterelnök méltó epilógussal zárta be a vitát, melyben a magyar állameszme teljes fensőséggel kifejezésre jutott s amely egyrészt a nemzet megnyugvását teljes mértékben biztosította, másrészt idegen ajku polgártársainak félre nem érthető vezérfonalkép fog szolgálni és végül az által is hasznos volt, hogy az eszmecsere magas színvonala, mint az új kormányzat kifolyása, a magyar ékes-szólás legszebb hagyományaira emlékeztette.

Ha az általános vita, mely a belügyi tárca felett folyt, közigazgatási kérdésekkel kevésbé foglalkozott is, záróbeszédében Széll

*. Mult számunkból térszúke miatt kimaradt. Szerk.

Kálmán mint belügyminiszter megragadta az alkalmat, hogy nagy vonásokban tartalmaz képet rajzoljon a képviselőház elé e tárca állapotairól és teendőiről. A miniszterelnök élesen érzi az általános közigazgatási reform szükségét és hogy azt gyorsítsa, a belügyminiszteriumban külön kodifikáló osztályt állított fel, melyet az óriási anyag megrostálásával és feldolgozásával bízott meg, másrészt minden intézkedést megtett, hogy a reform keresztülvitelég is a közigazgatás legkiválóbb hiányait lehetőleg orvosolja. E célból Széll Kálmán a belügyminiszteriumban szintén külön osztályt állított fel, melyet kizárólag a közigazgatás ellenőrzésének szentelt s mely nagyban hozzá fog járulni a laza felügyelet-okoza visszaélések megszüntetéséhez. A közigazgatási tisztviselők anyagi helyzetének javítására félmillió koronát fordít a miniszterelnök, melylyel egyelőre a legkiválóbb szükségén segít.

A miniszterelnök beszéde hatalmas koncepcióban fejtette ki a közigazgatás számtalan részletkérdéseit, melyeket bámulatos szakértelemmel világított meg s egyszersmind államférfiúi tudással illesztett be kormányművészetébe. Az ország közvéleménye e beszédből azt a megnyugvást fogja meríteni, hogy az új irány fokozatosan, az előfeltételek érlelésével a belső igazgatásban is érvényt fog magának szerezni.

R. I.

A szabadkai önkéntes tűzoltó testület közgyűlése.

A szabadkai önkéntes tűzoltó testület, f. hó 25-én, vasárnap d. e. 10 órakor tartotta meg saját laktanyáján évi rendes közgyűlést, a melyen a működő tagok majdnem teljes számban megjelentek.

Vermes Béla főparancsnok megnyitván az ülést, meleg szavakban üdvözölte a szép számban megjelent bajtársakat és felkérte a jegyzőkönyv vezetésére Milassin Andor szakparancsnokot, s egyuttal felhívta az alparancsnokot az évi jelentés beterjesztésére.

Wenczel Lajos alparancsnok felolvasta az 1899. évre vonatkozó évi jelentést s az 1900. évre előirányzott költségvetést, mely így szól:

Tekintetes Közgyűlés!

Első sorban is köszönetet kell mondanunk Szabadka sz. kir. város tekintetes törvényhatósági bizottságának és a tek. Tanácsnak, — a testületünkkel szemben mindenkor tanúsított jóindulat és bőkezű támogatásért, — úgy a város közönségének, a brassói országos tűzoltó kongresszus költségeire adományozott 861 korona segély összegért. Testületünk mult évi működéséről pedig: a következőkben ohajtunk részletesen beszámolni.

Mindenek előtt felelőtjük, hogy a mult év folyamán Vermes Béla parancsnok, Wenczel Lajos alparancsnok és dr. Bartha Antal testületi orvos, a »Mentés és segélynyújtás« országos szervezése tárgyában, — Öngyermek méltósága Széll Kálmán miniszter elnök ur

A „BÁCSKAI ELLENŐR“ TÁRCÁJA.

Miért?

Miért szomorú az én dalom mindég?
Mért bánatos az én, kedves nótám?
Mért hull mindég szememből a könnyü?
Mért hagyott el hűllenül a rózsám?

Mért nem vagyok most is olyan boldog,
Olyan vidám, mint a milyen régen?
Mért futja be sötét felhő mindég?
Az én halvány csillagom az égen?

Mért sajog hát szegény szívem annyit?
Mért nem tud már megnyugodni lelkem?
Mért borul most reám a búbanat?
Mért átkozott el a sors is engem?

Mért oly rideg ez a világ mostan?
Mért nem adja az Isten nékem
A miért oly buzgón száll fohászom
S a mire már olyan régen kérem?

Nem hagyott el, él még reménységem
Fölvirrad majd életemnek napja!
Könyörül még a jó Isten rajtam
S boldogságom újra vissza adja!

RUTTKAY EMMA.

Hamvazó szerda.

A »Pest város«-hoz címzett szálloda nagy termének falai között a cigányok hurjain az utolsó akkordok is elhangzottak.

Vége tehát a farsangnak — vége! A reggeli szürkületben megkondult a szt. Ferenciek templom tornyán a harang s rezgő hangja bűnbánatra hívta a farsangolókat, hogy hamut hintsenek fejükre.

Farsang első napját csak hamar követte — a hamvazó szerda. Az idén a farsang 52 napig tartott, s hasonlított az idült mellbajjoshoz, kinek betegesen ziháló melle borzalmas gyorsasággal kapkod levegő után, mintha sejtene, érezné, hogy immár hamar végére ér.

Hamvazó szerda! Sokszor elmélkedtem e félnépe jelentősége felett s okoskodásom oda lyukadt ki, hogy ez a katolikus vallás ünnepeinek egyik legindokoltabb s legtermészetesebb ünnepe. A bomló jókedv nem tarthat örökre, nem lehet állandó. A legaethikusabb s a legfilozófusabb vallás mely a farsang idényét s berekesztését a farsang három napját rendelte a hívők mulatozására, vigálására, okszerűleg nem mellőzhette, hogy a mulatozásnak korlátot vonjon, azt kiáltva a magukat kimulatott hívekhez: »Ne tovább! Elég volt a mulatozásból, szálljatok magatokba — itt az idő a vezeklésre!« Farsang után a böjt — rendeli az egyház. Eddig táncolatok, lakmározatok — tessék mai naptól kezdve kedveteket rövidebbre fogni, tánc helyet sürűben jární a tremplomba, zene helyett a keneteljes böjti predikációkra hallgatni s a báli fejdíszek helyett — hamut hinteni öbefekekete és napsugaras szöke hajfonataitokra.

Böles intézkedés ez, tisztelt hölgyeim! Ha elég önzök ezt nem csak nekem, de még a

nálam szédítően nagyobb tekintélynek, a vallás-hagyományoknak és vallás-bölcsészetnek is elhinni, akkor tessék egyenesen t. e. papjüket ez irányban meginterepellálni. Az ő laposra soványodott pénzestárcájuk, lebegő váltóik, fizetetlenül maradt bolti kontóik mellettünk fognak érvelni. A t. e. papák valamelyik zsarnokabb speciese még azt sem fogja átadni megjegyezni, hogy ő neki a hamvazó szerda — a valódi farsang, mert ezen nappal megszűnnek nagy gondjai, hogy honnan fogja a kamatos pénzt felköleszönözni, a melyből fedezni képes mind ama tengerkiadást, a melyet bálba készülő leánykájára, meg annak amannál talán tehetetlenebb mamácskájára igényel.

A papák nevében tehát örömmel üdvözöljük az őket sok kellemetlenségtől megszabadító hamvazó-szerda beköszöntét.

— Hogy az a csipetnyi hamu elékteleníti formásan rendbeszedet haját! szól a kis Irmuska kisasszony.

Meg nem állhatom, hogy el ne mosolyodjam. A kis kopé megért, tudja, hogy mért mosolygok. Tudja, hogy a rizsporra célzok, mely rendszerint ugyancsak vastg réteggel vonja be az ő szép hajzatát. Hát igen is arra célzok. A csipetnyi hamut, melyet a lelkész hint dacos fejcskájára, kifogásolja, de a rizs-port, melyet önnön maga olvasatlan marokszámmal szorogat fejére, az rendjén van, mert — az »chic«-es. A hamut kifogásolja,

elnökle alatt, Bpésten megtartott országos értekezletre meghívtak és abban tevékeny részt vettek. — Ugyancsak fent említettek, az 1900. évi július hó 17-től 23-ig Párisban megtartandó »Nemzetközi mentő-nagygyűlésre,« a francia keresk. iparposta és távirtda miniszter urtól, melegsavú meghívást kaptak.

A magyar orvosok és természetvizsgálók itt megtartott XXX-ik vándor gyűlésének központi bizottsága, — testületünk és a mentő-osztály megvizsgálására kiküldötte dr. Mayor Ferenc országgyűlési képviselő ur elnökle mellett, Ruffy Béla országgyűlési képviselő, dr. Aczél Károly a budapesti mentőegyesület parancsnoka és Szalay Mátyás rendőrkapitány urakat, kik is a tapasztalt rend, tisztaság, pontosság és gyakorlottság felett a legnagyobb elismerésüket és dicséretüket fejezték ki és a felvett jegyzőkönyvet a központhoz be is terjesztették.

Nem hagyhatom szó nélkül a Bpesti önk. mentő egyesületnek 1899. évi augusztus havi jelentését sem, hol a »Nevezetesebb események« rovatában a legnagyobb elismeréssel emlékezik meg működésünkről. Az itt felemlítettek, elég bizonyítékot nyújtanak testületünk országos tekintélyessége és jó hírre mellett, melyet továbbra is megőriznünk, egyik legfőbb kötelességünket kell, hogy képezzék.

Megemlítem még, hogy a mentő osztály gyakorlatairól felvett hat drb. fényképet, — a Bpesti önk. mentő egyesületnek elküldöttük s hogy azok a mentő palota dísztermében felfüggesztettek, — az igazgatóság pedig, a következő levelet intézte a parancsnoksághoz:

»Az önkéntes tűzoltó testület tek. Parancsnokságának. Szabadkán. Egyesületünk igazgatósága nevében, fogadja a mélyen tisztelt

mert az jelképileg azt jelenti, hogy a dacos fejecske megaláztatására hintetik oda, a rizspor ellen azonban nincs kifogása, mert azt a dívat teszi neki ajánlatossá. A hamu nem kell neki, mert az a mulandóság szószólója, a rizs-port szereti, mert az az élettől pezsgő jelen kellemes predikátora...

Ilyenek a nők!

De nem akarok egyoldalúság vétségébe esni. Igazság vezérel minden irányban s ez bir arra is, hogy a »mea culpa« nagy napján nyílt őszinteséggel tegyek vallomást arról is, hogy hát voltaképpen mi férfiak se vagyunk különbek a Deákné vásznánál. A Deákné vászna pedig többek közt arról nevezetes, hogy mindkét oldala — egyforma; nincs visszája. A t. högyek képezik a sorszámok 20-as s mi a nem kevésbé t. férfiak az egy-hián 20-as számot.

— Bizonyítékot várunk, uram! — kiált felém vagy száz boráztatta torok.

Önök bizonyítékokat várnak, uraim! Jól van. Kaphatnak azt is, még pedig nem is keveset, de sokat... Tessék a legközelebbi péntek délutánján a nagytiszteletű szt-Ferenc-rendiek egyházába menni, hol a szt. atyák nálamnál ékebben szolón fogják ama bizonyos bizonyítékokat a mi gyarlóságunkat menyörgő bűjti predikáció képében bűnös fejünkhez vágni.

A ki tehát bűnös s szabadulni akar e bűnök súlyától — rajta, teheti! Menjen el a bűjti hetek minden pénteken a prédációkra s igazolja azt, hogy őt a szószékről lemenyörgő feddések nem érintik.

A ki imígy fogja magát purifikálni, attól szívesen kér majd bocsánatot —

Karneval herceg.

parancsnokság hálás köszönetünket azon nemes szívű jótékonyágáért, hogy egyesületünk részére hat drb. mentőköpet ajánlódokozni méltóztatott. — Egyesületünket jövőre is nagybecsű pártfogásába ajánlva, maradunk teljes tisztelettel Budapesten. 1900. évi január hó 15-én. Gróf Andrássy Aladár elnök, dr. Kresz Géza igazgató.

1) A múlt év folyamán alapító tagul Ottó Vilmos ur a testület kötelékébe belépett.

2) Az 1899. évben 79 működő, 59 alapító és 1 pártoló tag, összesen 139 tagunk volt.

3) Tüzesetünk volt 108, ebből 37 tető, 14 kémény, 5 szoba, 1 színház, 1 bolti, 4 gerenda, 42 kazal, 1 belső, 1 gabona és 2 gyári tűz.

4) Az 1899. év végéről szóló pénztári kimutatás szerint volt:

bevétel 2863 kor. 82 fill.

kiadás 2003 « 52 «

pénzmaradvány 860 kor. 30 fill.

Megkell azonban e helyt jegyeznünk, hogy az összes beruházási tartozásaink teljesen kivannak fizetve és oly felszereléssel bírnak, a milyennel kevés vidéki önk. tűzoltó testület rendelkezik.

5) A fuvar pénztár bevétele:

az 1899. év végén 2801 kor. 88 fill.

kiadás 2357 » 04 »

pénzmaradvány 444 kor. 84 fill.

Az összes készpénzmaradvány tehát az év végén, 1305 korona 14 fillér. Az 1900. évre megállapított »Költségelőirányzati« bevétel 9534 kor. 68 fillér, ennek ellenébe téve az előirányzott kiadást, vagyis 8426 korona 40 fillért, marad feleslegkép 1108 korona 28 fillér.

6) A testület vagyoni leltárának értéke, — 5%-ot rongálódás és elhasználás címén levonva, — 27932 korona 97 fillér. — A folyó évben beszerzett több rendbeli felszerelések összege 1183 kor. s így a leltár összesen 29115 kor. 97 fillért tesz ki, — ehhez a pénztári készletet vagyis 1305 kor. 14 fillért hozzáadva, — a testület vagyona 30421 kor. 11 fillér.

7) A testületben megalakított, »mentő-osztály« segélyezése, illetve kiadásainak részbeni fedezhetése céljából, a parancsnokság újabban még nyolc drb. »Gyűjtő perzselyt« állított fel. Megjegyezzük még itt, hogy a Tak. pénztár és Népbank 60, — a Közgazdasági bank 40, — a Kereskedelmi és Iparbank 40, — az Általános Tak. pénztár 20, — és a Tak. pénztár és Zálogház Igazgatósága 20 korona segély összeget adományozott a testület pénztárának.

8) Testületünk vezetését a parancsnokság vitte és a szükséghez képest üléseket tartott, melyekben a folyó ügyek, érkezett ügydarabok és megkeresések elintéztettek. — Végezte a választmány teendőit és pedig azért, mert az összehívható soha sem volt.

A közgyűlés határozatához képest a parancsnokság a módosított »Alap« és »Szolgálati« szabályzatot, a Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszteriumhoz felterjesztette, — az jóváhagyólag leérkezvén, a mai nappal a testület tagjaira kötelezővé vált.

9) A mentő-osztály a múlt év folyamán 761 esetben vétetett igénybe és pedig sebesülés 219, — belsőbajok 136, — betegnek kórházba szállítása 229, — elmebeteg szállítás 34, — öngyilkossági kísérlet 30, — tüzhöz kivonulás 57, — hullaszállítás 50 és 6 egyéb esetben.

10) A fertőtlenítő osztályhoz 573 fertőzőbeteg jelentetett be, ezek közül 288 esetben fertőtlenítés eszközöltetett.

11) A testület zenekarának tagjai, egymás között két év óta folytonos meghasonlásban álltak, minthogy pedig a rendőrhatalóság előtt megkísérlet többszöri békéltetés eredményre nem vezetett, s miután a zenekar kettő vált és szolgálatot egyáltalán nem teljesített, — feloszlattatott.

Jelentésünket befejezve, még egyszer köszönetünket nyilváníjuk mindazoknak, a kik testületünk erkölcsi és anyagi támogatásában részesítették s ezzel megadták annak lehetőségét, hogy az nemes hivatását minden irányban betölthesse.

Működő tagjainkat pedig arra kőrjük, hogy az eddig elért sikerek szolgáljanak buzdítással arra, hogy fokozott szorgalommal és igyekezettel teljesítsék azt a tisztelet, a melyet embertársaik érdekében önként vállaltak magukra. — Bajtársi összetartás egymás között, szigorú kötelesség teljesítés minden irányban, — ez legyen mindenkor vezér elvünk, — úgy jutalmunk, — polgártársaink elismerése, a jövőben sem fog elmaradni.

Szabadkán, 1900. február hó 25-én.

Wenczel Lajos s. k. Vermes Béla s. k.
szolg. vez. parancsnok. parancsnok.

Az évi jelentés tudomásul vétetett, a költség előirányzat pedig később kerül tárgyalás alá.

Ezután a parancsnok és tisztikar választása ejtetett meg.

Kirschner Jakab őrparancsnok indítványozza, hogy főparancsnokul Vermes Béla (Éljenzés) és alparancsnokul Wenczel Lajos újból megválasszassanak. Az indítvány lelkes éljenzésekkel egyhangulag elfogadtatott.

Ezután a tiszti és tisztviselői kar következőleg alakult meg.

Tisztikar. Szakaszparancsnokok: Kopunovich Károly, Milassin Andor, Milassin Sándor, Petonszky József, Sziebenburger Karoly, Matkovich Miklós és Horváth Ödön. Segéd tisztek: Kammerer Mihály, Wéber Frigyes és Pertich Béla. Karnagy: Wálh Alajos. Zenekar vezető: Jakobovits Dániel.

Tisztviselők: ügyész: dr. Mamuzsits Bódog; mérnök: Váli Gyula; orvos és mentő orvos: dr. Bartha Antal; ellenőr: Tillmann Zoltán; számvizsgálók: Dely Ferenc és Vujkovits L. Boldizsár; állatorvos: Szaghmeister Béla; pénztárnok: Kopunovich Károly; szer-tárnok: Petonszky József; felülvizsgálók: Scozza Zoltán, Szigethy József és Sümeghi Mátyás. Lelkész: Simrák Béla.

Tiszteletbeli tagok: Szigethy József tb. al-elnök; dr. Vécsei Samu tb. titkár; dr. Brenner József tb. ügyész; dr. Kertész Sándor, dr. Wilhelm Adolf, dr. Schnier György és dr. ifj. Milkó Izidor tb. orvosok; Eberhardt József és Dornstedter József tb. állatorvosok.

Az 1900. évre megállapított »költségelő irányzat«, mely az évi jelentésben benfoglaltatik, részleteiben is mindenekben elfogadtatott.

A zenekar szervezésére vonatkozólag Wenczel Lajos alparancsnok betérjesztette a zenekarral kötendő szerződési mintát, mely felolvasatván s egész terjedelmében elfogadtatott. — A parancsnokság megbízott, hogy a zenekarral kösse meg a szerződést.

Vermes Béla főparancsnok indítványozza, hogy a városi hatóság kerestessék meg, hogy a szomszéd helyiség a mentő egyesület részére átengedtesse. — Ez ügyben a főparancsnok vezetése alatt küldöttség megy a város polgármesteréhez.

Végül Vermes Béla főparancsnok a tűzoltó testület tagjait felhívja, hogy miként a

multban, ugy a jövőben is támogassák őt, ezzel kapcsolatosan üdvözli Scozza Zoltán hivatalos tüzoltó parancsnokot, s meleg szavakban felkéri őt, hogy miként eddig, ugy a jövőben is sikeresen vezesse a mentést a vész helyén. (Lelkes éljenzés).

Simrák Béla testületi rom, kath. lelkész indítványozza, hogy a közgyűlés hálás köszönet nyilvánítását: a parancsnokság és vezetőség iránt jegyzőkönyvileg fejezze ki. — Az indítvány lelkes éljenzések között elfogadtott.

Ezzel aztán a közgyűlés befejeztetett és ősi szokás szerint áldomás következett:

A „szabadkai-dalegyesület” bohoc-estéle.

A »szabadkai-dalegyesület« által, február 26-án, hétfőn este a »Pest« szálloda nagy termében rendezett »bohoc-estély« pompásan sikerült. A jelen volt nagyszámú diszes közönség a változatos és humoros műsor minden egyes számán sokat kacagott s igazán jól mulatott.

A bálaknak az ideje, azt mondják, lejárt. Nagyon kevés bái sikerült az idej farsang alatt, hiányzott azokon a bálaknak éltető szelleme: a jó kedély, az igazi mulatság. Ennek sok oka van, amely okoknak a fejtegetése nem tartozik e kis tudósítás keretében, csak egyet említünk fel, s ez a luxus, a mely a bái közönség egy jó részének tárcáját, s evvel együtt a kedélyét is kimeríti.

Most inkább a szűkebb körű estélyek járják, amelyekben kisebb a luxus, kisebb a feszélyezettség, kisebbek a toalett fényében való külömbbségek, de nagyobb a jókedv, vidámabb a mulatság.

Bizonyosággal erre a lefolyt »bohoc-estély«, mely egyesítette magában a bálnak tágabb körét, és az estélynek kellemes, vonzó jó kedvét, vidorságát, s összehozta társadalmunk színét-javát, amely kell, hogy összetartsa, amely kell, hogy együtt működjen a társadalmi élet fejlesztésén.

A »bohoc-estély« tréfas műsora, következő humoros számokból állott:

1. Az 54-ik angol gárdaezred bemutatása.
2. Szilbák Janó recitátor szavallata.
3. Transvall békák. Vegyes karra éneklő 20 férfi, 20 nő.
4. Gomal Mollah remete találós meséi.
5. Marozl bácsi és Kenyeres Bálint.
6. Világosuda! 1 derekú, 2 kezű, 3 fejű, és 4 lábú trikkok.
7. Mit csináltak a búrok, mikor Buller tábornokot meglátták a Tugelán átkelni?

A szereplők közül különösen ki kell emelnünk: Abrasich Antal, Kosztolányi Árpád, dr. Róvffy Jenő, Horváth Ödön, Csepella Tamás, Vass Lajos és Milassin Andor urakat, akik igazi eredeti alakításokat mutatnak be.

Ezután Piros Józsi zenekara rázendített a csárdásra s kezdetét vette a tánc. A négyeseket két colonban táncolták. A szünóra alatt tombolajáték volt, s utána újra megkezdődött a tánc, amely kifogyhatatlan jó kedély, törhetlen vidámsággal a reggeli órákig tartott.

A jelen volt hölgyek névsorát megpróbáljuk ide iktatni, de előre is elnézést kérünk a netalán elforduló tévedések vagy kihagyásokért.

Asszonyok: Antunovich Simonné, Adorján Antalné (Bpestről), dr. Békeffy Gyuláné, Birkáss Lajosné, Bogáromy Jánosné, dr. Békeffy Károlyné (Csantavérről), dr. Brenner Józsefné, Bige Györgyné, Bodnár Sándorné, Czurda Edéné, Csajkás Kálmáné,

Decsy Dezsóné, Deutsch Zsigáné, dr. Eperjessy Béláné, Eitvös Józsefné, Eckert Gyuláné (Petrovoszellőről), ifj. Frankl Istvánné, Fehér Ernesztné, özv. Fábriáné, Gyelmis Geróné, Horvátovits Ernőné, Höbl Gáborné, dr. Kertész Sándorné, Kunetz Ignácóné, Kerekes Jánosné, Kosztolányi Árpádné, Lányi Mórné, Móre Ágostonné, Martyn Albertné, Milassin Andorné, Mónus Istvánné, Milassin Józsefné, Ohrmann Kálmáné, Paukovich Andorné, Prokesch Ignácóné, özv. Pausits Fábriáné, Petres Jánosné, Rieger Mihályné, dr. Róvffy Jenőné, dr. Raskó Istvánné, Scozza Zoltánné, dr. Sántha Györgyné, Takács Edéné, Tóth Sándorné, Tillmann Zoltánné, Vass Ádámné, Vass Lajosné, Wenczel Lajosné, dr. Wilhelm Adolfné.

Leányok: Birkáss Mariska, Batky Margit, Biró Valér (Kis-Kőrösről), Czurda Leona, Dobel Ilonka, Decsy Margitka, Eckert Erzsike és Anna (Petrovoszellőről), Farkas Juliska, Fábrián Szilárdka, Iványi Erzsike, Kiss Ida, Kertész Katinka, Mérey Lenke, Paukovich Szerena, Prokesch-nővérek, Rudnyánszky Olga, Rekvényi Irma (Tópolyáról), Szabados Ilonka, Szász Laura, Takács Etel (Ataláról), Tóth Ilona, Thurzó Eta, Vass Gizella, Vojnich Mariska és Lenke, Vukovich Irénke.

Notabilitásaink közül ott voltak az estélyen: Schmausz Endre főispán, Mamuzsich Félix kanonok, Paukovich Andor ügyvédi kamarai elnök, dr. Eperjessy Béla kir. ügyész, Gyelmis Gerő takarékpénztári igazgató, dr. Dekker Gyula kir. jbiró, Bogáromy János kir. törvsz. vizsgáló biró, Farkas Zsigmond a »nemzeti kaszinó« elnöke, dr. Kertész Sándor tiszti főorvos, dr. Koller Kálmán kir. törvsz. biró, Sztankovits György kir. főmérnök, dr. Raskó István kir. törvsz. biró, dr. Wilhelm Adolf kórházi főorvos stb.

Esküdtzéki tárgyalás.

A szabadkai esküdtbiróság előtt, február 26-án, hétfőn tartották meg a harmadik esküdtzéki tárgyalást, mely alkalommal Vimróczy Sándor bajai napszámos felett mondotak az esküdtbirák ítéletet.

Vádlott: Vimróczy Sándor a btk. 279. §-ba ütköző Ragodits Mária sérelmére elkövetett szándékos emberölés büntetvényének kísérlete miatt lett vád alá helyezve. Vádlott a vizsgáló biró előtt tett vallomása szerint beismeri, hogy Deli Góza bajai fakereskedő házában, hol ő állandó napszámosként dolgozni szokott, az ugyanott szolgáló Ragodits Mária, ki őt állítólag mindenfelé becsmérelte, 1899. év, május 15-én, reggel 5 óra tájban kérdőre vonta azért, hogy az ő 7 éves Margit nevű kis leányát előtte való napon a Deliék házából elkergette. Midőn pedig ekkor nevezett nő őt állítólag újból sértegetni kezdte, ő dühében az állítólag munka közben nála volt bűnjel fejszével Ragodits Mária, nem tudja hányszor, ráütött, s azután elszaladt, állítólag orvosért, de utközben megmondolta a dolgot s a rendőrséghez ment, hol magát följelentette. Ez a büntény került most az esküdtbiróság elé. A kir. törvényszék következőleg alakult meg:

Elnök: Polgár József kir. törvényszéki elnök; bírák: Szerdahelyi Sándor és Strelitzky Antal kir. törvsz. bírák; jegyző: Hajnal József kir. törvsz. jegyző. Közvádó: Kerekes János kir. alügyész. Védő ügyvéd: dr. Csillag Károly ügyvéd. Szakértő orvosok: dr. Bartha Antal szabadkai kir. törvényszéki orvos és dr. Ladányi Mór, bajai kórházi orvos.

Az esküdtbiróság kisorsolása alkalmával

ugy a közvádó kir. ügyész, mint a védő ügyvéd, visszavetési jogukat érvényesítették.

Az esküdtbiróság a következő sorrendben alakult meg: dr. Rádits Péter orvos, dr. Vojnits hajdu József ügyvéd, Rehák Mátyás ügyvéd, Schosberger József ügyvéd, Paukovich Andor ügyvéd, dr. Vécsei Samu ügyvéd, Milassin Illés gyógyszerész, Birkáss Gyula ügyvéd, Sugár Béla kereskedő, dr. Blau Géza ügyvéd, dr. Mamuzsich Bódog ügyvéd, dr. Mukits Simon ügyvéd rendes tagok. Póttagok: dr. Schaffer Mór ügyvéd és Beszédes István földbirtokos.

Az esküdtek leteszik az esküt s kezdeté vette a tárgyalás.

Vádlott a hozzá intézett elnöki kérdésekre előadja, hogy neve: Vimróczy Sándor, bajai születésű, 37 éves, rom, kath. nős, három gyermek apja, napszámos, vagyontalan, irni olvasni tud, már volt büntetve — lopásért — 4 évi fegyházzal. A dolog úgy történt, hogy mikor én a fegyházból haza kerültem, feleségem azt panasolta, hogy Ragodits Mária azt állította róla, hogy távollétem alatt egy diák gyerekkel folytatott szerelmi viszonyt; aztán azzal is vádolt engem, hogy gazdám irodájának az asztaláról azt a két koronát, a mely nyomtalanul eltűnt onnan, én loptam volna el. De ez rég történt. Mult év május 14-én, ugyancsak Ragodits Mária elkergette Margit leányomat Deliék házából, ahol a keresztyányját, Delinét akarta meglátogatni. Ezt otthon a feleségemtől hallottam. Másnap, május 15-én reggel 5 óra tájban találkoztam az udvaron Ragodits Máriaival a ki a tehenet ment fejni, akkor elibe álltam és kérdőre vonta őt azért, hogy kis leányomat miért zavarta el előző napon a Deliék lakásáról. Szóváltás közben azt mondá nekem: »hagyj nekem békét te disznó«. Erre én dühbe jöttem, s a földre tepertem, majd a közelben levő fejszét megragadva, fejbe ütöttem, mitől Ragodits Mária eszméletlenül összeesett. Ezt látva annyira megijedtem, hogy elmentem a rendőrséghez és feljelentettem magam.

A tanúk kihallgatása után a szakértők adták elő véleményüket.

Dr. Ladányi Mór bajai kórházi orvos előadja, hogy Ragodits Mária 1899. év, május 15-én jött be a kórházba és június 29-én, gyógyultán távozott onnan. Az ütés következtében sérültek agyrázkódása nem volt, gyűrűs ujjának a gyógyulása majdnem tovább tartott; a fej sebnél.

Dr. Bartha Antal kir. törvényszéki orvos megvizsgálván Ragodits Mária, a vizsgálatából nyert adatok alapján véleményezi, hogy: a kaponya jobboldalán egy tompa felületű eszköz közvetítésével repesztett, zuzott sérülést szenvedett el, a melynek a létrehozására a felmutatott eszköz alkalmas volt, hogy az ütésnél csak kisebb erő lett alkalmazva, mert különben az eszköz súlyos voltát tekintve sokkal komolyabb sérülés okoztatott volna. Ugy ezen valamin: a bal kéz középujján elszenvedett sérülés, 5-6 heti gyógy tartamot igényelhetett és minden utókövetkezmény nélkül meggyógyult. Sérültek azon állítása, hogy még most is fájdalmai vannak a sérülés következtében hitelt nem érdemelnek. Nézete szerint a sérülések a fejsze nyelvvel okoztattak.

Közvádó: a bizonyítási eljárás befejezése után a szándékos emberölési kísérletre irányzott vádat elejtette azzal, hogy az esküdtekhez intézendő kérdésbe csak a súlyos testi sértésre vonatkozó bűnösségi kérdés állapítható meg.

Védő ügyvéd: hozzá járui a közvádó indítványához.

Ezután a tanúk megesküdtek s az ülés felfüggesztett és d. u. 3 órákor újból kezdődött.

Elnök: az esküdtekhez intézendő kérdés, a kir. törvényszék részéről, a következőkben állapított meg:

»Bűnös-e Zimroczy Sándor vádlott abban, hogy Baján 1899. évi május hó 15-én reggel Deli Géza fakereskedő házában udvarán Ragodits Mária sértett egy fejszével szándékosan — de ölési szándék nélkül — akkép bántalmazta, hogy az okozott sérülések gyógytartama 20 napnál tovább tartott? Igen-e vagy nem?»

A kérdés megállapítása után a vád és véd beszédek mondattak el.

Kerekes János kir. ügyész vád beszédeben előadja, hogy a bűnjelt képező eszköz olyan, hogy egy ember élete kioltására teljesen alkalmas, kéri az esküdteket, hogy a btk. 301 §-sa értelmében vádlottat bűnösnek mondják ki.

Dr. Csillag Károly védő ügyvéd, szépen sikerült védbeszédében védencének felmentését kérte.

Elnök a perbeszéd után megmagyarázta a bűnügyre vonatkozó paragrafusokat és az összes bűnügyi iratokat átadta Reháknak, mint legöregebb esküdteknek. Az esküdtek ezután visszavonultak határozat hozatalra.

Rövid ideig tartó tanácskozás után az esküdtek meghozták ítéletüket, a melyet választott elnökük: Paukovich Andor hirdettet ki, melyszerint a hozzájuk intézett kérdésre **hét-nél több szavazattal igen** nel szavaztak.

Ezután a kir. törvényszék Vimroczy Sándort a btk. 302 §-sa alapján **egy évi börtönrre ítélte.**

Ugy a közvádlo, mint a vádlott az ítéletben megnyugodtak, az tehát jogerős.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy f. évi március hó 5., 6. és 7-én Dezső Miklós helybeli szállásügyi felügyelő ur a nagym. földművelésügyi miniszter ur, rendelete folytán a Pest szálloda nagytermében szállásügyi előadást fog tartani. A belépés díjtalan és joga van az előadáson mindenkinek megjelenni, a ki a szállásügyi iratokról érdeklődik. Az előadások a fent kitett napokon mindenkor d. e. 9 órákor kezdődnek.

Szabadkán, 1900. évi február hó 26-án.

Jakobcsits Gyula,
gazdasági tanácsnok.

S Z I N H Á Z.

Szerdán, febr. 21-én »Nap és Hold« operette harmadszor adatott.

Csütörtökön, febr. 22-én, Ferenczy Frigyes jutalomjátékául »A burok Szabadkán« 1 felv. bohózat. Irta: dr. Csillag Károly. Ezt követte: »Pry Pál« kitűnő vigjáték. — Ritkán gyönyörködhet az ember a mostani viszonyok között oly szép házban, mint a minő Ferenczy Frigyes komikusunk jutalomjátékán volt, két páholy kivételével minden hely el volt foglalva, de hiszen meg is érdemelte a közönségnek ezen nagyszámú megjelenését és iránta való szeretetének e pontán megnyitkozását, ment sokat fárad, sküzd, mindig a színpadon lenni se gyerekség és ha van jó kedvem, ha nincs — nevettem. Dr. Csillag Károly darabjáról »A burok Szabadkán« — csak annyit — igen rossz gondolat volt. A »Pry Pál« vigjáték igen szép előadásban ment, meglátszott azonban Ferenczy Frigyesen, hogy nincs bele-

élve teljesen a címszerepbe, hanem azért sokat nevettek alakításának és játéknak. Kiválóan említést érdemel Baróthy Antal, ki az ezredes szerepét kitűnően adta, — igazán örvendünk, hogy e fiatal előre törekvő művész-jelöltet napról-napra erősödni láthatjuk. A többi szereplők is igyekezettel adták szerepeiket. Végül megemlítjük, hogy a jutalmazandó többrendbeli ajándék tárgyában részesült, azok közt volt egy öt pecsétetes pénzes levél is, no meg volt egy szép élő kakas is. Jóévtágyat hozzá!

Pénteken, febr. 23-án, a »Boldogasszony templom« harangozója (Quasimodo) című francia dráma került színre.

Szombaton, febr. 24-én »Boccaccio« operette adatott másodsor.

Vasárnap, február 25-én két előadás volt. D. u. 4 órákor leszállított félhelyárrakkal zóna előadásul a »Gyurkovits lányok« eredeti vigjáték, este pedig rendes helyárrakkal a »Huszárcsiny« eredeti népszínmű adatott.

Hétfőn, február 26-án, Kövessi Albert, a budapesti »Kisfaludi-színház« igazgatójának vendég fellépteül »Mongodin úr felesége« ismert vigjáték került színre. Kövessi Albert »Mongodin« szerepét már többiben játszta színpadunkon, s most is csak azt irhatjuk alakításáról, hogy az minden ízében — kitűnő volt. A kis számú közönség az élvezetes előadáson jól mulatott.

Kedden, febr. 27-én, Kövessi Albert második vendégjátékul »Golstein Számi, az új honpolgár« került színre — szép számú közönség előtt. Ez a bohózat is eléggé ismeretes nálunk. Kövessi Albert a címszerepet ma este is jóízű humorral adta.

Helyi és vidéki hírek.

— **Tisztelettel lelkérjük azon tisztelt előfizetőinket, akik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, hogy kiadóhivatalunkhoz (Egressy-utca 27. sz. a. I. kör) tartozásukat beküldeni sziveskedjenek miután — rendelkezési tőkénk nincs — nekünk is kötelezettségeink vannak. Vidéki előfizetőink legkönnyebben postautalvánnyal eszközölhetik.**

— **Szell Kálmán köszönő válasza.** Szabadka sz. kir. város törvényhatósága — mint már közöltük — Szell Kálmán miniszter elnököt, kormányra lépésének évfordulója alkalmából táviratilag üdvözölte. Ezen táviratra a miniszter elnök a következő táviratot intézte Mamuzsich Lázár polgármesterhez: 4710. sz. Mamuzsich Lázár polgármester úrnak. A törvényhatósági közgyűlésről hozzám intézett meleg hangu üdvözlésnek nékem nagy örömet okozott, nagy hálára köteleztek szives figyelemmel, de köteleztek vele arra is, hogy mind nagyobb odaadással folytassam azoknak a nehéz feladatoknak a megoldását a mi lankadatlan törekvésemet képezi. Szell.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Gál Lajos szabadkai kir. törvényszéki aljegyzőt a szabadkai kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— **Új távirtda hivatal.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a tovarisovai postahivatalnál távirtdahivalt rendeztetett be, mely a forgalomnak átdatott.

— **Egyházmegyei hír.** Székely Gyula Fajszról Baracsára és Majtényi Gyula Baracsáról Fajszra kápláni minőségben áthelyeztettek.

— **Esküvő.** Gál Ferencz, a helybeli osztr magyar-bank tisztviselője, m. hó 24-én esküdt örök hűséget, Lénárd Málka kisasszonynak, néhai Lénárd Máté főispán unokájának.

— **Az ó-beccsel Nemzeti Szövetség** elhatározta, hogy f. hó 4-től kezdve minden vasárnap délután díjmentes előadásokat fog tartani Ó-Becsen a felnőttek részére.

Nyom. Szabados Sándornál Szabadkán.

Értesítés A szegedi m. kir. bábaképző-intézetnél a legközelebbi magyar-német tanfolyamra való beiratások március 1-től 10-ig tartanak. A felvételnél bemutatandó okiratok: keresztlevél, illetőségi, erkölcsi és orvosi bizonyítvány. Szegeden, 1900. február hó 20. Dr. Mann Jakab, kir. tanácsos, igazgató-tanár.

— **Gulya és sülődsertés eladás.** A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtokon f. év március 14-én, d. e. 10 órákor 341 drb h. koca és 254 drb ártány, összesen 595 drb eladás alá fog kerülni. Továbbá ugyanott f. év március 16-án, d. e. 9 órákor el fog adatni 18 drb 3 éves tenyészbika, 17 drb öreg tehén és 48 drb 3 éves üsző. Venni szándékozók a közlekedő vasuti vonatokkal közvetlenül az árverés színhelyére érkehetnek; megfelelő ellátásról gondoskodva van.

— **Meghlvó** A szabadkai kereskedő ifjak társulata f. évi március 11-én d. u. 3 órákor saját helyiségében évi rendes közgyűlést tartja, melyre a társulat tagjai tisztelettel meghívottak. Az elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnöki meanyitó. 2. Jegyzőkönyvi hitelesítők kijelölése. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztáros jelentése. 5. A számvizsgáló bizottság jelentése és a felmentvény megadása. 6. Esetleges indítványok. 7. Az üresedésbe jött I. és II. könyvtárnoki, 4 választmányi póttag és 1 számvizsgáló biz. tag megválasztása. Az alapszabályok 6. §. értelmében szavazati jogukat csupán azon tagok gyakorolhatják, kik tagsági díjjal hátralékban nincsenek s a társulatnak már három hónap óta tagjai.

— **Előmunkálati engedély** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter, a »Közgazdasági Bank« részvénytársaság kalocsai cégnek, egyrészt az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság Baja hajóállomásától Baja város belterületén át a m. kir. államvasutak »Baja« állomásáig vezetendő villamos üzemű, másrészt a m. kir. államvasutak Baja állomásától Szentistván, Csanád, Sükösd, Nádudvar, Hajos, Miske, Kalocsa és esetleg Úszód, Szent-Benedek, Ujlak és Ordas érintésével Dunapatajig vezetendő villamos, esetleg rendes nyomtávu gőzmozdonyu helyi érdekű vasutvonalakra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **Különbféle vallásnak létszáma.** A legutóbbi statisztikai kimutatás szerint van a világon 477 millió keresztény, 256 millió confucius vallású, 190 millió hindu, 178 millió mohamedán, 147 millió budhista, 43 millió taoismus követő, 14 millió shitoista, 7 millió zsidó, 118 millió bálvány imádó.

Felelős szerkesztő: **STOOZEK KÁROLY.**

3229/900. sz.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező ugynevezett bajmok-kaponyai 372 hold 1480 □ öl szántóföld 2 1/2 holdanként f. évi március 20, 21 és 22-én d. e. 8 órákor a helyszínen nyilvános árverés útján f. évre kukoricavetés alá hasznosításra fog adatni, melyre az árverezni szándékozók ezennel meghívottak.

A hasznosítási összeg a helyszínen azonnal fizetendő.

Bérlők tartoznak árverés alkalmával holdanként 30 kr. mezei őrzési díjat fizetni.

Szabadkán, 1900. évi, február 17-én.

Jakobcsits Gyula,
gazdasági tanácsnok.

Kiadó lakás.

Egy szép, magas mezzanin új épületben az ugynevezett »Kakas-iskola« mellett, közel a város erdőhöz és a piachoz (VII. kör, erdő utca 66. sz. a.) egészséges friss levegőjű négy szoba, előszoba, konyha, éléskamra és pince, f. év május 1-től kezdve kiadó. Bővebb értesítés ugyanott a háztulajdonosnál nyerhető.